

С Т А Н О В И Щ Е

на проф. дин Диляна Ботева-Боянова, преподавател
в Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“
по процедурата за заемане на академичната длъжност „доцент“
по професионално направление 2.2. История и археология
(Стара история и тракология – Географски информационни
системи (ГИС) в помощ на античната история)
за нуждите на Исторически факултет (ДВ, бр. 50 от 15 юни 2018 г.)

На обявения от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ конкурс за „доцент“ по професионално направление 2.2. История и археология (Стара история и тракология – Географски информационни системи (ГИС) в помощ на античната история) се е явил само един кандидат. Това е главен асистент д-р Юлия Милчева Цветкова, която участва в конкурса с 1 монография и 17 статии – общо 18 текста.

Темата на хабилитационния труд на гл. ас. д-р Юлия Милчева Цветкова – „ГИС и Тракология. Приложения на Географските информационни системи в изследванията на тракийската история“ – се вписва в една съвсем нова за родната историография тенденция, която има своите първи опити в предходното десетилетие, останали обаче досега без монографична публикация. На този фон, хабилитационния труд на д-р Юлия Цветкова може да бъде определен като безспорно не само лично постижение на кандидата, но и сериозен принос в развитието на българската хуманитаристика.

Изложението се състои от седем части: предговор (с. 9-10), въведение (с. 11-14), две глави (с. 15-140), кратко заключение (с. 141), библиография (с. 142-161) и „Речник на често използваните ГИС термини и съкращения“ (с. 162-164). Макар да не са описани в съдържанието, трябва изрично да се отчетат и три списъка, които са поставени в самото начало на книжното тяло: „Списък на фигурите“, който описва 21 фигури (с. 6); „Списък на картите“ с описание на 20 карти (с. 6-7) и „Списък на таблиците“ (с. 7), в който са представени осем таблици. Тези три вида илюстративни материали на практика са изцяло авторски; изработени са и са оформени по начин, които им позволява да функционират като базисен елемент на анализите и са едно от безспорните достойнства на монографичното изследване.

В първа глава (с. 15-69) е представено стегнато, но много информативно, общо въведение в ГИС проблематиката и са конкретизирани четири аспекта на изследователското поле „ГИС и историческите дисциплини“ (с. 47-69): „ГИС и

археология“, „Исторически ГИС“, „ГИС базирани веб ресурси по антична история“ и „Пространственият анализ в античната история: ограничения в приложението“. Истински приносна е втората глава, в която с прилагане на ГИС методи и съответните анализи са дадени нови гледни точки по три теми: пътят между Херайон при Перинт и Аполония Понтика (с. 75-93); подвластните на Месад територии (с. 94-119) и разпространението на съкровищата съдържащи бронзови монети на македонските царе Филип II и Александър III (с. 120-140). Чудесно хрумване е включването на речник на често използваните ГИС термини, което превръща представения хабилитационен труд в удобно учебно помагало в тази нова за хуманитаристиката територия. Общото впечатление от монографията е за сериозна компетентност в трудна проблематика, както и за наличието на изработен собствен професионален стил на анализ и повествование.

Всичките представени за конкурса 17 статии са вече публикувани, като само малка част (№№ 3-5, 14-15) се отнасят до въпроси, които са осветлени подробно и в хабилитационния труд на кандидата. Техният преглед позволява да се направят няколко констатации:

1. Тематично проучванията на кандидата обхващат три научни области: история, археология и нумизматика. Във всяка една от тях д-р Цветкова има видими постижения и изработен собствен изследователски почерк. Нейни публикации конкретно в сферата на нумизматиката са посрещнати с подчертано уважение от съответните тесни специалисти. Това е особено валидно за № 7, цитирана често както на международни нумизматични форуми, така и в литературата. Изградените собствени научни позиции в областта на античната история личат ясно в проучването върху „дълголетникът Терес“ (№ 8), в което д-р Цветкова аргументира съвсем нова и напълно неочаквана гледна точка към антично сведение, натрупало в течение на около век и половина вече сериозна историография. В тематичното направление археология бих открила № 2, разглеждащ един базисен въпрос в развитието на древна Тракия в края на II и началото на I хил. пр.Хр., както и № 4 посветен на принципно важни аспекти при проучването на тракийските култови места от желязната епоха.

2. Прави впечатление, че значителна част от публикациите, с които д-р Цветкова участва в конкурса, са в съавторство. Всъщност, това се отнася изключително за нейните занимания в областта на археологията и това е съвсем обяснимо – добри археологически резултати може да има единствено в екипна работа. Това в същото време е и ясна индикация за нейните личностни качества.

В продължение на около 20 години д-р Юлия Цветкова натрупа огромен преподавателски опит, и от много години води самостоятелни лекционни курсове както в бакалавърски, така и в магистърски програми на Исторически факултет и ФКНФ, и си е изградила име на авторитетен и уважаван университетски преподавател. Участва активно в различни изследователски проекти към Университетския и Националния ФНИ, както и в археологически разкопки и теренни обходи.

Процедурните изисквания на досегашния Закон за развитието на академичния състав в Република България (по правилата на който кандидатът участва в обявения конкурс) и Правилника за неговото приложение са спазени. Кандидатът отговаря на всички допълнителни изисквания, предвидени и в съответния Правилник на Софийския университет за заемане на академичната длъжност, за която гл. ас. д-р Юлия Милчева Цветкова се явява на конкурса. Това са и моите основания да препоръчам на Уважаемото научно жури да избере д-р Цветкова за „доцент”.

проф. дин Диляна Ботева

София, 19. 11. 2018 г.